13/09/2022

Οι Εκκλησιαστικές μεταβολές της Αιτωλοακαρνανίας από το 343 μέχρι σήμερα

/ Γνώμες

«Ευ σοι το μέλλον έξει, αν το παρόν ευ τιθής»

Ισοκράτης

Γράφει ο Καθηγητής Χρήστος Γερ. Σιάσος

Στις μέρες μας, είναι επιτακτική ανάγκη όσο ποτέ να γνωρίζει ο κάθε Αιτωλοακαρνάνας και όχι μόνο, τις Εκκλησιαστικές μεταβολές που δέχτηκε η Αγιοτόκος Αιτωλοακαρνανία από το 343 μ. Χ. μέχρι σήμερα.

Το **2012** παρέδωσα στο αναγνωστικό κοινό της γενέτειρας μου και όχι μόνο, το βιβλίο μου με τίτλο: **«ΟΙ ΕΠΙΣΚΟΠΟΙ ΑΙΤΩΛΙΑΣ ΚΑΙ ΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ ΑΠΟ ΤΟ 343 μ. Χ. ΕΩΣ ΣΗΜΕΡΑ».** Το συγκεκριμένο βιβλίο το αφιέρωσα στον αείμνηστο **Μητροπολίτη Αιτωλίας και Ακαρνανίας μακαριστό Θεόκλητο Αβραντινή**. Αποτελούταν από 335 σελίδες με πάρα πολλές φωτογραφίες με τα πορτρέτα και

τη ζωή όλων των Μητροπολιτών της Αιτωλοακαρνανίας.

Το βιβλίο αυτό παρουσιάστηκε σε πολλές πόλεις του νομού μας και στην Αθήνα και είχε λάβει πάρα πολλά «εύγε» καθ’ ότι, μετά από μεγάλη έρευνα που είχα κάνει επί σειρά ετών, κατέγραψα όλες τις Εκκλησιαστικές μεταβολές που δέχτηκε η Αγιοτόκος Αιτωλοακαρνανία από το 343 μ. Χ. μέχρι τις ημέρες μας. Ήταν μια έρευνα που ουδέποτε αμφισβητήθηκε, απεναντίας υιοθετήθηκε με ευχαριστίες επιστολές Ιεραρχών και φίλων.

Με οδηγό αυτό το βιβλίο μου και λόγο της επικαιρότητας που έχει λάβει το θέμα της νέας εκκλησιαστικής μεταβολής που θα επέλθει στο νομό Αιτωλοακαρνανίας και πολύ σωστά θα γίνει, όλοι εμείς που ζούμε σ’ αυτόν το τόπο, βλέπουμε και πρέπει να μαθαίνουμε και να σεβόμαστε τις σωστές αποφάσεις της Ιεράς Συνόδου, θα πρέπει δε και η Πολιτεία τυπικά και χωρίς δεύτερη σκέψη να τις υλοποιεί, επειδή έχει στα «χέρια της» τη νομοθετική Εξουσία της Χώρας μας. Χωρίς να κουράζω τον αναγνώστη θα παραθέσω, εν συντομία στο άρθρο μου αυτό, όλες αυτές τις μεταβολές.

«… Ερευνητές αναφέρουν ως πρώτο Επίσκοπο τον Καλλικράτη το έτος 197, όμως δεν αναφέρεται καμία συμμετοχή Αιτωλοακαρνάνα Επισκόπου στην Α΄ Οικουμενική Σύνοδο, αντίθετα αναφέρεται συμμετοχή του Επισκόπου Ναυπάκτου Μαρτυρίου στην Σύνοδο της Σαρδικής (343 μ. Χ.). Επί Αυτοκράτορα Θεοδοσίου του Α΄, η Αιτωλία, η Άμφισσα και οι Δελφοί μαζί με την Επισκοπή της Ναυπάκτου ανήκαν στην Εκκλησιαστική Επαρχία της Αχαΐας υπό τον Μητροπολίτη Κορίνθου. Η Κόρινθος τότε ήταν πρωτεύουσα της Αχαΐας. Αργότερα, όταν η Ναύπακτος γίνεται έδρα Επισκοπής, πραγματοποιείται και η απόσπασή της από τη Μητρόπολη Κορίνθου.

Η Ναύπακτος διαδραμάτισε σημαντικό ρόλο στην Εκκλησία της Ελλάδος. Ήταν η πρώτη πόλη – έδρα Επισκοπής και στη συνέχεια Μητρόπολη με Προκαθήμενους μεγάλες προσωπικότητες της Εκκλησίας, όπως ο Μαρτύριος, ο Καλλικράτης και ο Ειρηναίος, οι οποίοι έλαβαν μέρος στην Γ΄ και Δ΄ Οικουμενική Σύνοδο καθώς και ο λόγιος Βυζαντινός Ιεράρχης Ιωάννης Απόκαυκος.

Εκείνη την εποχή, στη Μητροπολιτική έδρα της Ναυπάκτου ανήκαν και οι Επισκοπές: Αχελώου, Αετού, Άρτας, Βελλά, Βονίτσης, Βουθρωτού, Δραγαμέστου, Δρυινουπόλεως και Ιωαννίνων… Εισαγωγικά θα πρέπει να αναφέρουμε ότι ο Νομός Αιτωλίας και Ακαρνανίας από τους πρώτους μεταχριστιανικούς χρόνους είχε πέραν της μιας Επισκοπής. Η Μητρόπολη Ναυπάκτου και Άρτης, η Επισκοπή Ακαρνανίας και Αιτωλίας, η Επισκοπή Αχελώου με έδρα το Αγγελόκαστρο, η Επισκοπή Βονίτσης με έδρα τη Βόνιτσα, η Επισκοπή Αετού με έδρα τον Αετό

Ακαρνανίας και τέλος, η Μητρόπολη Αιτωλοακαρνανίας, (εδώ βλέπουμε να γίνεται συγχώνευση με την Μητρόπολη Ναυπακτίας).

Επί Μιχαήλ Άγγελου του Α΄, η Αιτωλοακαρνανία προσαρτάται στο Δεσποτάτο της Ηπείρου με Πρωτεύουσα την Άρτα και με Μητροπολίτη Ναυπάκτου και Άρτας τον Ιωάννη Απόκαυκο (1200-1232), η προσφώνηση του οποίου ήταν «Υπέρτιμος Ναυπάκτου και Έξαρχος Νικοπόλεως και πάσης Αιτωλίας». Στον ίδιο Μητροπολίτη υπάγονταν και οι τρείς Μητροπόλεις της Αιτωλοακαρνανίας, δηλαδή Μητρόπολη Βόνιτσας, Μητρόπολη Αχελώου και Μητρόπολη Αετού….

Ο Αυτοκράτορας Ανδρόνικος ο Β΄ αναβαθμίζει την Επισκοπή Ιωαννίνων σε Μητρόπολη… Ακολούθησε η τοποθέτηση Επισκόπου Ναυπάκτου και Επισκόπου Άρτας το 1367. Ο τίτλος του Επισκόπου Ναυπάκτου και Άρτας παραμένει μέχρι την Επανάσταση του 1821. Το 1507 γίνεται ξανά η Μητρόπολη Ναυπάκτου και Άρτης με πρώτο Μητροπολίτη τον Ευθύμιο…

Στα χρόνια της Παλιγγενεσίας, η Αιτωλοακαρνανία συμπεριελήφθη στο ελεύθερο Ελληνικό Κράτος και διαχωρίζεται από την Άρτα και την Ήπειρο και ιδρύεται η Μητρόπολη Ναυπάκτου και Μεσολογγίου με έδρα το Μεσολόγγι και Μητροπολίτη τον Πορφύριο (1830- 1833)… Από το 1833 ο Νομός Αιτωλοακαρνανίας έλαβε πολλές Εκκλησιαστικές μεταβολές και χωρίστηκε σε δύο Μητροπόλεις- Επισκοπές…

Με Βασιλικό Διάταγμα του 1842, που δημοσιεύτηκε στο υπ΄ αριθ. 18 Φ.Ε.Κ., η Επισκοπή Ακαρνανίας ονομάζεται «Ακαρνανίας και Αιτωλίας» και φέρει τον τίτλο «Αρχιεπισκοπή». Στην Αρχιεπισκοπή αυτή ανήκει τώρα και η Επαρχία Ευρυτανίας.

Το 1852 η Αρχιεπισκοπή Ακαρνανίας και Αιτωλίας με το νόμο Σ΄ διχοτομείται και γίνονται δύο Επισκοπές: α) Επισκοπή Ακαρνανίας και Αιτωλίας με έδρα το Μεσολόγγι που περιλαμβάνει τις Επαρχίες Μεσολογγίου, Τριχωνίδας, Βονίτσης, Ξηρομέρου και Βάλτου και β) Επισκοπή Ναυπακτίας και Ευρυτανίας που περιλαμβάνει τις Επαρχίες Ναυπάκτου και Ευρυτανίας με έδρα τη Ναύπακτο, σύμφωνα με απόφαση της Ιεράς Συνόδου της 12ης Ιουλίου 1852.

Με Βασιλικό Διάταγμα στις 2 Φεβρουαρίου 1900 η Επισκοπή Ευρυτανίας γίνεται πάλι αυτόνομη με έδρα το Καρπενήσι και Επίσκοπο τον Σεραφείμ Δομβοΐτη. Με το νόμο ΒΧΔ/ 6-7-1899 γίνεται η Επισκοπή Ακαρνανίας και Ναυπακτίας με Επίσκοπο τον Παρθένιο Ακύλα (1899-1909). Με το νόμο ΓΥΛΔ/16-11-1909) επανασυστάθηκε η Επισκοπή Ναυπακτίας και Ευρυτανίας με έδρα την Ναύπακτο και από τις 26 Μαΐου 1910 Επίσκοπος της νέας Επισκοπής γίνεται ο Σεραφείμ Δομβοΐτης που παραμένει μέχρι τις 29 Οκτωβρίου 1914, προερχόμενος από την Επισκοπή Ευρυτανίας (7 Ιουλίου 1901). Το 1923 η Επισκοπή αυτή ονομάσθηκε Μητρόπολη και

με Β.Δ. της 3ης Ιανουαρίου 1923 ορίστηκε έδρα η πόλη της Ναυπάκτου.

Επίσης, έχουμε νέα Μητρόπολη Αιτωλίας και Ακαρνανίας με έδρα το Μεσολόγγι και με πρώτο Επίσκοπο τον Κωνσταντίνο Κωνσταντινίδη (1922-1934) και μετά τον Ιερόθεο Παρασκευόπουλο (1934-1935). Ακολουθεί ξανά ο χωρισμός της μεγάλης αυτής Μητροπόλεως και έχουμε την Μητρόπολη Ναυπάκτου και Ευρυτανίας με έδρα την Ναύπακτο, απόφαση της Ιεράς Συνόδου της 9ης Οκτωβρίου 1933…

Η Ιεραρχία της Εκκλησίας της Ελλάδος εκδίδει απόφαση με την οποία έχουμε ξανά νέες Μητροπόλεις στο νομό Αιτωλοακαρνανίας δηλαδή: 1) Την Μητρόπολη Αιτωλίας και Ακαρνανίας με έδρα το Μεσολόγγι, η οποία περιλαμβάνει όλες τις Επαρχίες του νομού Αιτωλοακαρνανίας πλην αυτών που ανήκουν στη Μητρόπολη Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου και 2) Την Μητρόπολη Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου με έδρα την Ναύπακτο, η οποία περιλαμβάνει όλη την Επαρχία Ναυπακτίας και την περιοχή του Αγίου Βλασίου, δηλαδή τον τέως Δήμο Παρακαμπυλίων της Επαρχίας Τριχωνίδας. Στην Μητρόπολη αυτή πρώτος Μητροπολίτης τοποθετήθηκε ο Δαμασκηνός Κοντζιάς (1978- 1984)….

Μέσα από το βιβλίο αυτό παρουσιάζουμε όλους τους Ιεράρχες, οι οποίοι διαμόρφωσαν την πορεία της τοπικής Εκκλησίας, συμμετείχαν και συνεχίζουν να συμμετέχουν στα δρώμενα του Νομού Αιτωλοακαρνανίας. Οι μορφές των δε θα χαθούν στο πέρασμα του χρόνου και ως οδοδείκτες, εκφραστές και εκτελεστές των εντολών του Τριαδικού Θεού θα μας δείχνουν το δρόμο της Σωτηρίας, το δρόμο της λύτρωσης, το δρόμο της αγάπης…

Ακολουθούν όλα τα ονόματα των Επισκόπων – Μητροπολιτών από το 343 μ.Χ. μέχρι σήμερα. Ενδεικτικά αναφέρουμε:

Πορφύριος, υπήρξε μια μεγάλη Εκκλησιαστική προσωπικότητα για την εποχή εκείνη. Περίοδοι: **α) 1806 – 1808, β) 1813 – 1820, γ) 1822 – 1830** (τελευταίος Μητροπολίτης Ναυπάκτου και Άρτας), **δ) 1830 – 1833** (τελευταίος Μητροπολίτης Ναυπάκτου και Μεσολογγίου), **ε) 1833 – 1838** (πρώτος Μητροπολίτης της Αρχιεπισκοπής Αιτωλίας και Ακαρνανίας).

Ιωσήφ, Επίσκοπος Ρωγών και Κοζύλης, από το ιστορικό χωριό Αμπελάκια της Θεσσαλίας… Ο Μητροπολίτης Πορφύριος αφού εκτίμησε τις γνώσεις, την αγωνιστικότητα και τις θυσίες του Ιωσήφ, τον τοποθετεί Πρωτοσύγκελό του και τον μυεί στη Φιλική Εταιρία. Σε ηλικία σαράντα τεσσάρων χρονών, το 1820, χειροτονείται Επίσκοπος Ρωγών και Κοζύλης, παλαιά Επισκοπή στην περιοχή της Πρέβεζας… Την εποχή εκείνη άρχισε η εξέγερση στη Δυτική Ελλάδα και ακολουθούν εξορίες και βασανιστήρια. Τον Φεβρουάριο του 1822 ο Επίσκοπος

Ιωσήφ έρχεται στο Μεσολόγγι.

Στο Μεσολόγγι, συναντά τον Μητροπολίτη Πορφύριο και μαζί με τον πατριώτη του, Έπαρχο Βάλτου Ίβον, συνεργάζεται με τον Μαυροκορδάτο για την έκβαση του Αγώνα. Ο Ιωσήφ γίνεται ο γεφυροποιός όλων μέσα στην πόλη του Μεσολογγίου…

Την Παρασκευή, 9 Απριλίου 1826, παραμονή της Εξόδου, ο Επίσκοπος Ρωγών Ιωσήφ μετάλαβε των Αχράντων Μυστηρίων όλους τους Πολιορκημένους του Μεσολογγίου… Ο Ιωσήφ συλλαμβάνεται από τους Τούρκους και θανατώνεται με αποκεφαλισμό στις 13 Απριλίου 1826. Η ταφή του έγινε στον αύλειο χώρο του Ιερού Ναού Αγίου Παντελεήμονος και αργότερα τα οστά του μεταφέρθηκαν στον Κήπο των Ηρώων όπου υπάρχει στήλη με το όνομά του…

Θεόφιλος Βλαχοπαπαδόπουλος, 1852 – 1862, μετέπειτα Μητροπολίτης Αθηνών και Πρόεδρος της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος.

Κωνσταντίνος Κωνσταντινίδης, 1922 – 1934.

Ιερόθεος Παρασκευόπουλος, 23 Μαΐου 1934 – 1935 και 1935 – 12 Μαΐου 1961, ο από Παροναξίας.

Θεόκλητος Αβραντινής, 21 Νοεμβρίου 1965 – 6 Απριλίου 2005

Κοσμάς Παπαχρήστος, 6 Νοεμβρίου 2005 – 3 Ιανουαρίου 2022

Ιερά Μητρόπολη Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου. (ΦΕΚ 214 τ. Α. 7-12-1978).

Χριστοφόρος Αλεξανδρόπουλος 1945 – 1958.

Δαμασκηνός Κοτζιάς 1958 – 1978, και από 1978 – 1984 ο από Μαραθώνος.

Αλέξανδρος Παπαδόπουλος 1984 – 1995.

Νικόδημος Ζαλούμης 25-1-1995 έως 21-5-1995.

Ιερόθεος Βλάχος 19 Ιουλίου 1995 μέχρι σήμερα.

Από τον Ιανουάριο του **2022,** μετά την εκδημία του Μητροπολίτη Αιτωλίας και Ακαρνανίας, μακαριστού Κασμά Παπαχρήστου, η Ιερά Σύνοδος της Εκκλησίας της Ελλάδος τοποθετεί Τοποτηρητή στη Μητρόπολη αυτή τον Μητροπολίτη Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου κ. Ιερόθεο Βλάχο.

Ο καταξιωμένος και πολυγραφότατος αυτός ιεράρχης της Εκκλησίας μας, όλα αυτά τα χρόνια που βρίσκεται στο τιμόνι της Μητρόπολης Ναυπάκτου και Αγίου

Βλασίου, αλλά και από κάθε άλλη θέση που υπηρέτησε την Εκκλησία μας, όπως στη Μητρόπολη Εδέσσης, Πέλλης και Αλμωπίας κοντά στον πνευματικό του πατέρα, Άγιο Καλλίνικο, στην Αρχιεπισκοπή Αθηνών, έδωσε και συνεχίζει να δίνει λαμπρό παράδειγμα Ιεράρχου και γνωρίζοντας άριστα τα εκκλησιαστικά θέματα, οι όποιες συμβουλές – αποφάσεις του, ήταν και θα είναι πάντα, κρυστάλλινες!!!

Ας ευχηθούμε όλοι και ο καθένας ξεχωριστά, στον επόμενο χρόνο, στην Αγιοτόκο Αιτωλοακαρνανία μας, να κυριαρχήσει η αγάπη, η ειρήνη και οι Άγιοι Ιεράρχες της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος να λάβουν τη φώτιση του Αγίου Πνεύματος για την πρέπουσα απόφασή τους που θα είναι σύμφωνη με την εισήγηση του φωτισμένου Ιεράρχη, Μητροπολίτη Πειραιώς κ. Σεραφείμ.

Ο Μητροπολίτης Πειραιώς, έμπειρος Δικηγόρος και υπεύθυνος του Δικαστικού τμήματος της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αθηνών, λόγιος Ιεράρχης που, με την εισήγησή του, σχετικά με την Εκκλησιαστική μεταβολή στο Νομό Αιτωλοακαρνανίας που προτείνει, «δείχνει» προς κάθε κατεύθυνση το πως πρέπει η Αιτωλοακαρνανία να βρει το δρόμο της Εκκλησιαστικά, από εδώ και στο εξής.

Ο μεγάλος Αθηναίος ρήτορας, Ισοκράτης, (436 – 338 π.Χ.) μας λέει: «Ευ σοι το μέλλον έξει, αν το παρόν ευ τιθής», δηλαδή, Το μέλλον σου θα είναι καλό αν τακτοποιήσεις καλά το παρόν. Ο δε σύγχρονος Νομπελίστας, Οδυσσέας Ελύτης, μας λέει: « Κάνε άλμα πιο γρήγορο από τη φθορά».

Κλίνοντας, θα ήταν παράληψή μου, να μην αναφέρω και τα λόγια του Αρχιεπισκόπου Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ.κ. ΙΕΡΩΝΥΜΟΥ που μας λέει: «Η ενότητα της Εκκλησίας μπορεί να εμπνεύσει και την ενότητα του λαού μας».